

ÁLLATI MELLÉKTERMÉKET TARTALMAZÓ SZERVES TRÁGYA ÉS TALAJJAVÍTÓ
FELHASZNÁLÁSÁVAL KAPCSOLATOS HATÓSÁGI ÚTMUTATÓ ÉS
ELJÁRÁSREND

Kiadás dátuma: 2011. december
Utolsó módosítás dátuma: -

ÁLTALÁNOS ALAPELVEK

Jelen útmutató és eljárásrend célja az állati mellékterméket – különösen hús-, és csontlisztek - tartalmazó szerves trágya és talajjavítók jogszerű és biztonságos felhasználásának elősegítése, a tiltott és szabálytalan felhasználás megelőzése.

Az állati melléktermékekből előállított szerves trágya, szakszerűtlenül felhasználva kedvezőtlenül befolyásolhatja az élelmiszer- és takarmánylánc biztonságát.

Az élelmiszer- és takarmánylánc védelmének biztosítása érdekében egyértelműen meghatározásra kerültek a takarmányozási célra szánt állati melléktermékek és az azokból származó termékek, valamint a szerves trágyák és talajjavítók forgalomba hozatalára vonatkozó jogszabályi követelmények.

Az ilyen anyagok jogszerű és biztonságos felhasználásának felügyelete a meghatározott jogszabályi követelmények mellett több szakterületi hatóság összehangolt munkáját igényli adott esetben.

A 142/2011/EU rendelet 22. cikk 5. pontja szerint a tagállamok illetékes hatóságainak szükség esetén ösztönözniük kell a helyes mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó nemzeti útmutatók kidolgozását, terjesztését és használatát a szerves trágyák és talajjavító szerek talajban való alkalmazásának tekintetében.

Az MgSZH honlapján található, nyilvánosság számára készült útmutató a következő webhelyen található:

http://www.mgszh.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/mgszh_aai/kozerdeku_aai/egyeb_informacio/ofsi_utm.html

ÉRINTETT HATÓSÁGI SZERVEK

Az útmutató és eljárásrend elkészítésében, jövőbeni aktualizálásában érintett MgSZH szakmai Igazgatóságok:

- Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság
- Élelmiszer-, és Takarmánybiztonsági Igazgatóság
- Növény-, Talaj-, és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság

Ezen útmutatót és eljárásrendet a fenti Igazgatóságok (továbbiakban együtt: központi igazgatóságok) legalább évente, de szükség szerint ennél gyakrabban felülvizsgálják és aktualizálják.

A végrehajtásban és ellenőrzésekben érintett szervek:

Megyei Kormányhivatalok

- Növény-, és Talajvédelmi Igazgatóságai
- Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságai

SZERVES TRÁGYÁK, TALAJJAVÍTÓK

Az állati melléktermékekről szóló EU alap jogszabály, a 1069/2009/EK rendelet szerint **trágya** a haszonállatok - kivéve tenyésztett halak - ürüléke és/vagy vizelete alommal vagy anélkül.

Ennél tágabb fogalmi meghatározás a fenti rendelet szerint az **állati eredetű szerves trágyák, illetve talajjavító** szerek köre, vagyis a növényi tápanyagellátás, valamint a talajok fizikai és kémiai tulajdonságainak és biológiai aktivitásának fenntartására és javítására – akár külön-külön, akár együttesen – felhasznált állati eredetű anyagok; a trágyát, a nem mineralizált guanót, az emésztőtraktus-tartalmat, a komposztot és a biogáz lebomlási maradékokat is beleértve.

Ezzel összhangban van az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. Törvény (Éltv.) **termésmnövelő anyagra** vonatkozó definíciója. Ebbe a definícióba a nem állati eredetű anyagok is beletartoznak. E szerint termésmnövelő anyag a növények tápanyagellátását szolgáló vagy a talajok tápanyag-szolgáltató képességét, termőképességét befolyásoló (*kivéve a víz, a szén-dioxid és az adalékanyag nélküli, kezeletlen istállótrágya*), természetes eredetű vagy fizikai, kémiai, biológiai, illetve egyéb mesterséges úton előállított anyagok, valamint ezek kereskedelmi céllal összeállított kombinációja. Az Éltv. végrehajtására kiadott a termésmnövelő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 36/2006. (V. 18.) FVM rendelet definíciója szerint *engedélyköteles szerves trágya*: a növények tápanyagellátását, illetve a talaj szerkezetének javítását szolgáló, növényi vagy állati eredetű szerves anyagból iparilag feldolgozott, meghatározott beltartalmú termésmnövelő anyag; *talajjavító anyag*: a talaj kedvezőtlen tulajdonságainak megváltoztatására, illetve a kedvező tulajdonságok fenntartására szolgáló, iparilag előállított termésmnövelő anyag

Az állati melléktermékek termőföldön történő felhasználása egyrésztől történhet engedélyezett termésmnövelő anyagként, a termésmnövelő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 36/2006. (V. 18.) FVM rendeletben foglalt engedélyeztetési eljárás eredményeként. Az engedélyezési eljárást az MgSzH NTAI végzi.

Az engedélyezett termésmnövelő anyagok jegyzéke az MgSzH NTAI alábbi weblapján található:

http://www.mgszh.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/noveny_talajvedelmi_ig/kozerdeku_adatok/eng_term

A fentiek alapján termőföldön kizárólag engedélyezett termésmnövelő anyag, illetve – a külön jogszabályban foglaltak betartása mellett – talajvédelmi engedély nélkül kezeletlen istállótrágya használható fel.

A kezeletlen istállótrágyát nem kell előzetesen az állati melléktermékekre vonatkozó előírások szerint ártalmatlanítani, feltéve, hogy a talajon való alkalmazásuk során nem merül fel köz-, és állategészségügyi kockázat betegség ilyen módon történő átvitelére.

Az MgSzH NTAI állati melléktermékeket tartalmazó termésnövelő anyagok engedélyezése során szükség szerint **egyeztet az MgSzH ÁÁI-val, és a kiadott engedélyeket tájékoztatásul megküldi neki.**

Az MgSzH ÁÁI a megküldött, állati mellékterméket tartalmazó termésnövelő anyagokra kiadott MgSzH NTAI engedélyeket megvizsgálja, és az alapján ellenőrzi, hogy az engedélyes egyúttal eleget tett-e a 1069/2009/EK rendelet 24. cikk (1) bekezdés f) pont és j) pont iv. alpontja alapján bejelentési kötelezettségének, illetve történt-e telephelyére vonatkozóan a 1069/2009/EK rendelet szerinti engedélyezés. Ennek hiányában kezdeményezi a megyei élelmiszerlánc-felügyeleti hatóságnál az e cikk szerinti külön engedélyezési eljárás megindítását.

Amennyiben állati mellékterméket tartalmazó szerves trágyák és talajjavítók termésnövelőként történő engedélyezésére nem kerül sor, úgy a termőföldön történő felhasználása, mivel egy ipari jellegű feldolgozáson már átesett, - **nem mezőgazdasági eredetű nem veszélyes hulladékként** - az illetékes megyei talajvédelmi hatóság által kiadott engedély alapján történhet.

Az engedélyezést a termőföld védelméről 2007. évi CXXIX. törvény 49. §-ban foglaltak szerint kell lefolytatni.

A döntés alapjául a talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet 2. melléklet 2.11 pontja szerinti, alaki és tartami szempontoknak megfelelő talajvédelmi terv szolgál.

A talajvédelmi hatóság a fővárosi és megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szerveinek kijelöléséről szóló 328/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet 28. §-ban foglaltak szerint vonja be a talajvédelmi hatósági eljárásokba a szakhatóságokat.

A fentiekén túlmenően az állati melléktermékek termőföldön történő felhasználására vonatkozó kérelmet véleményezésre az illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti hatóságnak meg kell küldeni és véleményét az engedélybe be kell építeni. A tárgyban kiadott talajvédelmi hatósági engedélyt az illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti hatóságnak tájékoztatás céljából meg kell küldeni.

Az információ áramlás elősegítése érdekében a megyei kormányhivatalok Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságai az állati melléktermékeket tartalmazó anyagok termőföldre történő kijuttatására vonatkozó engedélyt az AIR rendszerébe soron kívül rögzítik, a kijuttatott anyag összetételének pontos megnevezésével, amely alapján egyértelmű, hogy a kijuttatott anyag állati mellékterméket is tartalmaz.

Az illetékes megyei növény- és talajvédelmi hatóságnak a talajvédelmi hatósági engedély kiadása előtt az élelmiszerlánc-felügyeleti és állategészségügyi hatóság bevonásával az állati mellékterméket tartalmazó anyagok termőföldre történő kijuttatásával kapcsolatban különösen azt kell megvizsgálnia, hogy:

- a szóban forgó mezőgazdasági termőterület legelő hasznosítású irányú, és/vagy
- az ott termesztett növényeket haszonállatok zöldtakarmánnyal való ellátása érdekében betakarításra szánják.

Legelő hasznosítású irányú mezőgazdasági termőterületre történő kihelyezés, vagy a termőterületről az ott termesztett növények haszonállatok zöldtakarmánnyal való ellátása érdekében történő betakarítása esetén a területileg illetékes élelmiszerlánc-felügyeleti és állategészségügyi hatóság véleményében rendelkezik a 142/2011/EU rendelet II. melléklet II. fejezete szerinti követelmények megtartásáról.

Ezeket az előírásokat – a kiadott vélemény alapján - be kell építeni a talajvédelmi hatósági engedélybe.

Amennyiben az állati melléktermékből előállított szerves trágyát 2. kategóriába tartozó anyagból nyert hús- és csontlisztből vagy 3. kategóriájú feldolgozott állati fehérjéből állítják elő, egy szervesetlen vagy emészthetetlen anyagösszetevőt kell hozzáadni annak megakadályozására, hogy közvetlenül fel lehessen használni őket takarmányozási célra. Ettől azonban el lehet tekinteni, amennyiben a termék összetétele vagy csomagolása, különösen a végső felhasználóknak szánt termékek esetében, megelőzi a termék takarmányozási célú, téves vagy szándékolt szabálytalan módon történő felhasználását. Az összetevők meghatározásakor figyelembe kell venni az eltérő éghajlati és talajviszonyokat, valamint az adott trágya felhasználásának célját.

A 2. kategóriába tartozó anyagból származó hús- és csontlisztből vagy 3. kategóriájú feldolgozott állati fehérjéből álló, illetve abból előállított szerves trágyákat és talajjavító szereket egy nyilvántartásba vett létesítményben vagy üzemben kell – a szükséges minimális arányban – összekeverni a termék talajon való alkalmazásának helye szerinti tagállamban az illetékes hatóság által engedélyezett összetevővel.

Az engedélyezett összetevők a következők lehetnek:

- faforgács (kivéve a felaprított kéreganyagot) az alábbi feltételekkel:
 - a faforgácsot szűrni kell a nagyobb fadarabok és idegen testekre és el kell távolítani belőle a port;
 - a faforgácsnak előkezelés nélküli és tartósítószer mentesnek kell lennie;
 - a termék nem lehet káros a környezetre;
 - a végfelhasználóknak figyelembe kell venniük a termék talajon történő alkalmazása során annak nitrogén szintjét, beleszámítva a faforgács dekompozitálásával felhasznált nitrogént;
 - a faforgács végtermékben meghatározott minimális szintje legalább el kell érje a 2 súlyszázalékot ($\geq 2\%$)
- mészkő zúzalék/szemcse az alábbi feltételekkel:
 - az átmérője $< 5\text{mm}$ kell, hogy legyen;
 - a végtermékben meghatározott minimális szintje legalább el kell, hogy érje a 2 súlyszázalékot ($\geq 2\%$)
- szervesetlen műtrágya az alábbi feltételekkel:
 - az átmérője $< 5\text{mm}$ kell, hogy legyen
 - a végtermékben meghatározott minimálisan szintje el kell, hogy érje a 1 súlyszázalékot ($\geq 1\%$)

A központi Igazgatóságok az alábbi anyagok – mint engedélyezett összetevők - tekintetében határozhatnak meg részletes feltételeket:

- trágya
- vizelet
- komposzt
- állati melléktermékek biogázzá történő alakításából származó fermentációs maradványok

A részletes előírásokat a 142/2011/EU rendelet XI. melléklet II. fejezete tartalmazza.

TAKARMÁNYBIZTONSÁG ÉS TILTOTT ÁLLATI SZÖVETTARTALOM JELENLÉTÉRE IRÁNYULÓ HATÓSÁGI VIZSGÁLATOK

Az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági hatóság feladata a 882/2004/EK rendelettel összhangban a teljes takarmány előállítási és értékesítési láncban, iratellenőrzést és fizikai vizsgálatot végezni, a takarmányok vizsgálatát is beleértve, hogy ellenőrizze a 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, takarmányozással kapcsolatos korlátozó rendelkezéseinek betartását.

Koordinált, célirányos ellenőrzési programot kell végrehajtani annak megállapítására, hogy betartják-e az állati eredetű takarmányok előállítására és felhasználására vonatkozó tilalmakat.

Az ellenőrzések során szűrőpróbaszerű laboratóriumi vizsgálatokkal kell ellenőrizni az élelmiszer-termelő állatoknak szánt takarmány-alapanyagokat és takarmánykeverékeket a feldolgozott állati eredetű fehérjék jelenlétének kimutatása, illetve kizárása céljából.

A takarmányipari létesítményekben az éves mintavételi terv alapján végzett hatósági mintavétel különösen indokolt az olyan létesítmények esetében, ahol kérődzőknek szánt és hallisztet, csonteredetű dikkalcium-foszfátot vagy hidrolizált fehérjét tartalmazó takarmányt egyaránt gyártanak. A mintavételt úgy kell ütemezni, hogy véletlenszerűen, és ne előre kiszámítható módon történjen.

A mintavételnek olyan tételek vagy folyamatok vizsgálatára kell vonatkoznia, amelyek esetében leginkább feltételezhető az állati eredetű fehérjékkel való szennyeződés, így pl.:

- az állati eredetű fehérjét tartalmazó takarmány szállítását követő első tétel,
- a gyártósoroknál fellépő műszaki problémák vagy a gyártósorokon végrehajtott változtatások,
- az ömlesztett takarmányok tárolására szolgáló síktárolókon vagy silókon végrehajtott változtatások.

Szemponatok, veszélyforrások:

- kérődző és nem kérődző állatok takarmányozására szánt, szabályozás révén engedélyezett, feldolgozott állati eredetű fehérjét tartalmazó összetett takarmányokat előállító létesítmény,
- tilalmat korábban már megszegő, illetve tilalom megszegésével gyanúsítható létesítmény, jármű,
- ahol fennáll az üzemi termelési eljárásokból adódó keresztzennyeződés veszélye,
- szabályozás révén engedélyezett állati eredetű feldolgozott fehérjét tartalmazó saját takarmánykeveréket előállító „mezőgazdasági üzemek” (állattartó telepek),
- import összetett takarmányt forgalmazók és azok termékei,
- magas fehérjetartalmú takarmányok,
- kérődző állatokat is tartó mezőgazdasági üzemek (a kérődző és nem kérődző állatoknak szánt takarmány keveredésének veszélye).

Figyelembe kell venni, hogy 2008 óta kérődző állatok részére az elválasztásig, halliszt, illetve azt tartalmazó takarmány etethető a 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet IV. mellékletének módosításáról szóló 956/2008/EK bizottsági rendelet értelmében. A halliszttal való keresztzennyeződés kockázata – pl. hibás technológia, emberi mulasztás miatt - jelentősen nő a halliszt fenti célú felhasználására engedéllyel rendelkező létesítményekben.

Az import termékek mellett, továbbra is fokozott figyelmet kell fordítani a más tagállamból származó állati eredetű fehérjék ellenőrzésére is. Más tagállami takarmányanyagok esetében az elmúlt években különböző nem megfelelősségek kerültek felderítésre a lefolytatott ellenőrzések, laboratóriumi vizsgálatok eredményei, illetve a RASFF értesítések adatai alapján (például lengyel eredetű hallisztek). Ezek egy része takarmányhamisítási eset volt, egyes esetekben azonban nehéz éles határt húzni a szabálytalanság besorolását illetően, ilyen például a toll-lisztet tartalmazó halliszt, amely tiltott állati fehérjét tartalmaz és egyben hamisításnak is minősíthető.

A TRACES RENDSZER HASZNÁLATA

A 1069/2009/EK rendelet 48. cikke határozza meg a tagállamok közötti állati melléktermék szállítás rendjét.

A fenti cikk (3) bekezdése alapján a származási tagállam illetékes hatósága a rendeltetési tagállam illetékes hatóságát a TRACES rendszeren keresztül értesíti többek között 2. kategóriába tartozó állati melléktermékek és származékos termékek (pl.: feldolgozatlan trágya és feldolgozott trágya, szerves trágyák és talajjavítók), illetve 3. kategóriába tartozó feldolgozott állati fehérje szállításáról.

A TRACES rendszeren szerves trágya és talajjavító a 31 kód csoportban („TRÁGYÁZÓSZEREK”) 3101 kódszámmal szerepel, mint „Állati vagy növényi trágya, egymással keverve vagy vegyi kezeléssel is; állati vagy növényi termékek keverésével vagy vegyi kezelésével előállított trágya”

A Magyarországra irányuló ilyen termék, vagy termék előállításra szánt szállítmányokat olyan rendeltetési létesítménybe szabad szállítani, ami szerepel a 1069/2009/EK rendelet 47. cikke szerint, Magyarország vonatkozásában elfogadott létesítmények, üzemek illetve üzemeltetők listáján, annak is különösen a II. (Szármatatott termékek tárolását végző létesítmények vagy üzemek) vagy XIII. (Szerves trágya és talajjavító előállító létesítmények és üzemek) szakaszában.

A Magyarországra irányuló szállítás történhet engedélyezett szerves trágya és talajjavító kereskedő közvetítésével is, azonban ebben az esetben a kereskedőt nem lehet rendeltetési helyként megjelölni, kivéve ha az egyúttal tárolásra jóváhagyott telephellyel is rendelkezik.

A más tagállamból közvetlen talajra történő kihelyezés céljából behozott, trágyától eltérő szerves trágya és talajjavító esetében (pl.: húslisztet tartalmazó szerves trágya és talajjavító) a növény- és talajvédelmi hatóság kihelyezésre kiadott engedélyén túl a rendeltetési gazdaságnak szintén szerepelnie kell a 1069/2009/EK rendelet szerinti tagállami jegyzékben.

A szerves trágya és talajjavító szállítást a 142/2011/EU rendelet VIII. mellékletének megfelelően kell elvégezni.

http://www.mgszh.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/mgszh_aai/kozerdeku_aai/kotelezoen_n_yilvantartott/1774_2002_EK_info.html

A TRACES rendszeren 3. kategóriájú feldolgozott állati fehérje a 23 kód csoportban („AZ ÉLELMISZERIPAR MELLÉKTERMÉKEI ÉS HULLADÉKAI; ELKÉSZÍTETT ÁLLATI TAKARMÁNY”) 2301 kódszámmal szerepel, mint „Emberi fogyasztásra alkalmatlan liszt, dara és labdac (pellet) húsból, vagy vágási melléktermékből, belsőségből, halból, vagy rákféléből, puhatestűből vagy más gerinctelen víziállatból; tepető”

Magyarországra irányuló minden ilyen szállítmánynak olyan rendeltetési létesítménybe szabad szállítani, ami szerepel a 1069/2009/EK rendelet 47. cikke szerint, Magyarország vonatkozásában elfogadott létesítmények, üzemek illetve üzemeltetők listáján *és/vagy* a 183/2005/EK rendelet V. melléklete szerint nyilvántartott (HU) és engedélyezett (a HU) takarmány-előállító vagy forgalmazó létesítmények listáján, amennyiben azt takarmányozási célból hozták be.

http://www.mgszh.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/elelmiszer_takarmanybiztonsag/szakteruletek/takarmany_letesitmeny

Abban az esetben amennyiben 3. kategóriájú feldolgozott állati fehérjét talajjavítás céljára hoznak be országunkba, úgy a TRACES rendszeren azt 3101 kódszámmal kell szerepeltetni, és annak megfelelően kell eljárni.

TÁJÉKOZTATÁS, INFORMÁCIÓ ÁTADÁS RENDJE:

1. Az NTAI tájékoztatja az ÁÁI-t és az ÉTBI-t az állati melléktermékeket tartalmazó terméknövelő anyagok forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezéséről, tájékoztatásul megküldi a kiadott engedélyokiratokat.
2. Az NTAI az AIR adatbázisba rögzített engedélyek alapján az állati eredetű hulladékot is tartalmazó, mezőgazdasági eredetű nem veszélyes hulladék termőterületen történő felhasználásra kiadott engedélyek listájának fél évente átadja az ÁÁI-nak.
3. A megyei Kormányhivatalok növény- és talajvédelmi igazgatóságai állati melléktermékek talajra történő kijuttatásával kapcsolatos folyamatban lévő engedélyek kiadásáról tájékoztatják a területileg illetékes megyei élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot és a fenti eljárásrend szerint, adott esetben véleményüket beépítik az engedélybe.
4. A megyei Kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságai tájékoztatják a területileg illetékes megyei növény- és talajvédelmi igazgatóságot a komposztáló üzemek, szerves trágya és talajjavító előállító üzemek és ezek tárolására vonatkozó kiadott engedélyeiről.
5. Az ÁÁI tájékoztatja az NTAI-t az állati melléktermékek komposztálását végző telepekről/létesítményekről, szerves trágya és talajjavító előállító üzemek és ezek tárolására vonatkozó kiadott engedélyeiről és azok működésével kapcsolatos adatokról.
6. A tájékoztatás megengedett és javasolt módja a megyei igazgatóságok és következő központi igazgatóságok titkársági e-mail címeinek használata:

aai.titkarsag@oai.hu

etbi.titkarsag@oai.hu

nti@mgszh.gov.hu

ELLENŐRZÉSEK

Az állati mellékterméket tartalmazó anyagokat előállító, forgalmazó létesítmények és az ilyen anyagok termőföldön történő biztonságos felhasználásának ellenőrzését a területileg illetékes növény- és talajvédelmi és az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóságok szükség szerint előzetesen összehangolják és közösen végzik.

Egy megyére kiterjedő felhasználás tekintetében a közös ellenőrzés összehangolását a megyei szintű igazgatóságok önállóan végzik, több megyére kiterjedő felhasználás esetén a központi igazgatóságok egyeztetése segítségével történik az ellenőrzés megszervezése.

A megyei kormányhivatalok érintett igazgatóságai szabálytalan felhasználás esetén haladéktalanul tájékoztatják a központi igazgatóságokat az adott tárgykörben rendelkezésükre álló információkról.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Vonatkozó jogszabályok:

- **2008. évi XLVI. Törvény** (továbbiakban: Éltv.) szól az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről
- A termőföld védelméről **2007. évi CXXIX. Törvény**
- A fővárosi és megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szerveinek kijelöléséről szóló **328/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet**
- A takarmányok forgalomba hozataláról és felhasználásáról szól az Európai Parlament és a Tanács **767/2009/EK rendelete** (2009. július 13.)
- A takarmány-alapanyagok jegyzékének létrehozásáról szól a Bizottság **242/2010/EU rendelete** (2010. március 19.)
- Az Európai Parlament és a Tanács **1069/2009/EK rendelete** (2009. Október 21.) szól a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (állati melléktermékekre vonatkozó rendelet)
- Bizottság **142/2011/EU Rendelete** (2011. február 25.) szól a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról szóló 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról
- **71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet** az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állategészségügyi szabályairól
- A Bizottság **749/2011/EU rendelete** (2011. július 29.) a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról szóló 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint a 97/78/EK tanácsi irányelvnek az egyes minták és tételek határon történő állat-egészségügyi ellenőrzése alóli, az irányelv szerinti mentesítése tekintetében történő végrehajtásáról szóló 142/2011/EU rendelet módosításáról
- A terménynövelő anyagok engedélyezéséről, tárolásáról, forgalmazásáról és felhasználásáról szóló **36/2006. (V. 18.) FVM rendelet**
- A talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól **90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet**
- A hulladékok jegyzékéről szóló **16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet**

Vonatkozó jogszabályhelyek és fogalmi meghatározások:

ELLENŐRZÉSEK ÉS SZANKCIÓK

2008. évi XLVI. Törvény (továbbiakban: Éltv.) szól az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről. Az Éltv. 57. § szerint az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint, a feltárt jogsértés súlyával arányosan, a jogsértésben rejlő kockázat mértékének és jellegének figyelembevételével az Éltv.-ben rögzített intézkedéseket hozhatja.

Az Éltv. 61. § (1) b) pontja szerint, ha ellenőrzése során az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv megállapítja, hogy az előállított, illetve forgalomba hozott takarmány tiltott anyagot, nem engedélyezett állati fehérjét tartalmaz; takarmány-ellenőrzési bírságot szab ki.

Az Éltv. 63. § (1) szerint

Élelmiszerlánc-felügyeleti bírságot kell kiszabni

a) azzal szemben, aki tevékenységével vagy mulasztásával

aa) a termőföld védelmének a termőföldről szóló törvényben, valamint a termőföld védelméről szóló törvényben nem szabályozott, élelmiszer-biztonsággal összefüggő;

af) a takarmányok előállítására, tárolására, szállítására, forgalomba hozatalára és felhasználására;

al) a növényi és állati eredetű melléktermékek gyűjtésére, kezelésére, tárolására, szállítására, forgalomba hozatalára, felhasználására;

c) azzal az élelmiszer- vagy takarmány-vállalkozással szemben, amelynek eljárását az 58. §-ban foglaltak vonatkozásában az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv nem kielégítőnek ítéli meg;

d) az élelmiszer- vagy takarmány-vállalkozóval szemben, amennyiben az élelmiszer- vagy takarmány-vállalkozással szemben élelmiszer- vagy takarmány-ellenőrzési bírság kerül kiszabásra, és az élelmiszer- vagy takarmány-vállalkozó - bár azt megtehetné volna - nem gondoskodott megfelelő módon a bírság kiszabására okot adó jogsértés megelőzéséről vagy azt az ő utasítására követték el.

ÁLLATI MELLÉKTERMÉKEKRE VONATKOZÓ JOGSZABÁLYHELYEK

(kivéve a takarmányokkal kapcsolatos állati melléktermék hivatkozásokat, melyek lentebb találhatóak)

A 1069/2009/EK rendelet 3. cikk 20. pontja szerint „trágya”: haszonállatok, kivéve a tenyésztett halakat, ürüléke és/vagy vizelete, alommal vagy anélkül;

22. pontja szerint „szerves trágyák” és „talajjavító szerek”: a növényi tápanyagellátás, valamint a talajok fizikai és kémiai tulajdonságainak és biológiai aktivitásának fenntartására és javítására – akár külön-külön, akár együttesen – felhasznált állati eredetű anyagok; a trágyát, a nem mineralizált guanót, az emésztőtraktus-tartalmat, a komposztot és a lebomlási maradékokat is beleértve;

A 9. cikk a) pontja értelmében a trágya 2. kategóriájú állati melléktermék.

A 2. kategóriájú állati melléktermékekből előállított fehérjeliszt megkülönböztetendő a 3. kategóriájú állati melléktermékekből előállított, a 142/2011/EU rendelet 5. pontja szerint ún. feldolgozott állati fehérjével:

„**feldolgozott állati fehérje**”: a teljes egészében a 3. kategóriába tartozó anyagból nyert állati fehérje (beleértve a vérlisztet és a hallisztet), amelyet a X. melléklet II. fejezetének 1. szakaszának megfelelően kezeltek annak érdekében, hogy takarmányanyagként vagy egyéb, takarmányokban – beleértve a kedvtelésből tartott állatok eledelét – vagy szerves trágyákban, valamint talajjavító szerekben történő közvetlen felhasználásra alkalmassá váljanak; azonban nem tartoznak ide a vértermékek, a tej, a tejalapú termékek, a tejből származó termékek, a kolosztrum, a kolosztrumtartalmú termékek, a centrifuga- vagy szeparátoriszap, a zselatin, a hidrolizált fehérjék és a dikalcium-foszfát, a tojás és a tojástermékek – beleértve a tojáshéjat –, a trikalcium-foszfát és a kollagén;

11. cikk c) pontja szerint az állati melléktermékeket és az azokból származó termékeket tilos felhasználni az alábbi célra:

haszonállatok legeltetése vagy takarmányozás útján zöld takarmánnyal való közvetlen ellátása olyan területről, amelyeken a trágya kivételével szerves trágyát és talajjavító szereket alkalmaztak, kivéve, ha a legeltetés vagy a zöld takarmány levágása várakozási idő lejártá után történik, ami biztosítja a köz- és állat-egészségügyi kockázatok megfelelő ellenőrzését és legalább 21 napot tesz ki;

A 13. cikk értelmében 2. kategóriájú állati melléktermékeket a következők szerint engedélyezett ártalmatlanítani vagy hasznosítani:

d) szerves trágyák vagy talajjavító szerek előállítására használják és a 32. cikkel összhangban hozzák forgalomba nyomással történő sterilizálást követően, és adott esetben a keletkező anyagot tartósan megjelölve;

1

e) komposztálják vagy biogázzá alakítják át:

i. nyomással történő sterilizálással történő feldolgozással és a kapott anyag tartós megjelölésével; vagy

ii. trágya, az emésztőtraktus és tartalma, tej, tejalapú termékek és kolosztrum, valamint a tojás és a tojástermékek esetében, ha azok az illetékes hatóság véleménye szerint, előzetes feldolgozást követően vagy anélkül, nem jelentik semmilyen súlyos fertőző betegség terjesztésének kockázatát;

f) feldolgozás nélkül a talajra juttatva, trágya, az emésztőtraktustól elkülönített emésztőtraktus-tartalom, tej, tejalapú termékek és kolosztrum esetében, ha azok az illetékes hatóság véleménye szerint nem jelentik semmilyen súlyos fertőző betegség terjedésének kockázatát;

Fenti ártalmatlanítási vagy felhasználási módok alkalmazhatóak 3. kategóriájú állati melléktermékekre is.

Az Európai Parlament és a Tanács 1069/2009/EK rendelet 14. cikke szól a 3. kategóriába tartozó anyagok ártalmatlanításáról és felhasználásáról.

A 14. cikk d) pontja szerint a 3. kategóriájú anyagokat feldolgozzák, kivéve azon 3. kategóriába tartozó anyagokat, amelyek bomlás, vagy állagromlás következtében módosultak és e termék révén elfogadhatatlan köz- vagy állat-egészségügyi kockázatot jelentenek, és az alábbiakra használják fel:

- i. a prémes állatok kivételével haszonállatok takarmányának előállítására, amelyeket a 31. cikkel összhangban hoznak forgalomba, kivéve a 10. cikk n), o) és p) pontjában említett anyagok esetében;
- ii. prémes állatok takarmányának előállítására, amelyeket a 36. cikkel összhangban hoznak forgalomba;
- iii. kedvtelésből tartott állatok eledelének előállítására, amelyeket a 35. cikkel összhangban hoznak forgalomba;
- iv. szerves trágyák vagy talajjavító szerek előállítására, amelyeket a 32. cikkel összhangban hoznak forgalomba;

A 14. cikk e) pontja szerint kedvtelésből tartott állatok nyers eledelének előállítására, amelyeket a 35. cikkel összhangban hoznak forgalomba;

A 18. cikk tartalmazza speciális takarmányozási célú engedélyezett eltérések lehetőségét, vagyis állatkerti állatok, cirkuszi állatok, hullók és ragadozó madarak, prémes állatok, vadon élő állatok, elismert kennelekben élő kutyák vagy vadászkutya-falkák, menhelyeken élő kutyák és macskák, horgászcsalinak használt légylárvák és férgek állati melléktermékekkel történő speciális takarmányozási lehetőségeit.

21. cikk szerint

az illetékes hatóság kereskedelmi okmány vagy egészségügyi bizonyítvány nélkül is engedélyezheti trágya szállítását ugyanazon gazdaság két pontja között, vagy ugyanazon tagállam gazdaságai vagy felhasználói között.

24. cikke szerint a szerves trágyák és talajjavító szerek előállítása és olyan állati melléktermékekből származó termékek tárolása, amelyeket szerves trágyaként vagy talajjavító szerként használnak - kivéve a közvetlen felhasználás helyszínén történő tárolást - engedélyköteles tevékenység.

32. cikke szerint

Szerves trágyák és talajjavító szerek forgalomba hozhatók és felhasználhatók, amennyiben 2. vagy 3. kategóriába tartozó anyagokból származnak;

1 a 15. cikk értelmében megállapított követelményekkel és az e cikk (3) bekezdése szerint meghatározott intézkedésekkel összhangban nyomással történő sterilizálás feltételeinek vagy más, a köz- és állat-egészségügyi kockázatok megelőzését biztosító feltételeknek megfelelően állították elő;

2 adott esetben engedélyezett vagy nyilvántartásba vett létesítményekből vagy üzemekből származnak; és

3 a 2. kategóriába tartozó anyagból nyert hús- és csontliszt és a szerves trágyaként és talajjavító szerként vagy szerves trágyában és talajjavító szerben történő felhasználásra szánt feldolgozott állati fehérjék esetében azokat olyan összetevővel keverték össze, amely kizárja, hogy a keveréket ezt követően takarmányozási célokra használják fel, valamint jelöléssel látják el, ha azt a (3) bekezdés értelmében elfogadott intézkedések megkövetelik.

Forgalomba hozhatók továbbá a biogázzá vagy komposzttá alakítás lebomlási maradékai, és szerves trágyaként vagy talajjavító szerként felhasználhatók.

A tagállamok elfogadhatnak vagy fenntarthatnak olyan nemzeti szabályokat, amelyek kiegészítő feltételeket állapítanak meg a szerves trágyák és talajjavító szerek használata terén, vagy korlátozzák azt, amennyiben e szabályokat köz- és állat-egészségügyi védelmi szempontok indokolják.(2)

Az (1) bekezdés d) pontjától eltérve keverést nem írhatnak elő olyan anyagokra, amelyeknek a takarmányozási célokra történő felhasználását összetételük vagy a csomagolásuk miatt kizárták.(3)

E cikk végrehajtásához intézkedések határozhatók meg az alábbiakra vonatkozóan:

1 a szerves trágyák és talajjavító szerek előállítására és használatára vonatkozó köz- és állat-egészségügyi feltételek;

2 a szerves trágyák vagy talajjavító szerek jelölésére szolgáló összetevők vagy anyagok;

3 szerves trágyákkal vagy talajjavító szerekkel összekeverendő összetevők;

4 kiegészítő feltételek, például a jelölésre felhasznált módszerek, valamint a keverék elkészítésekor betartandó minimális adagok annak érdekében, hogy e szerves trágyákat vagy talajjavító szereket ne lehessen takarmányozási célra felhasználni; és azok az esetek, amikor az összetétel vagy a csomagolás lehetővé teszi, hogy az anyagokat mentesítsék a keverési követelmény alól.

Az e rendelet nem alapvető fontosságú elemeinek kiegészítéssel történő módosítására irányuló ezen intézkedéseket az 52. cikk (4) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

5

22. cikk

A 142/2011/EU rendelet 22. cikke szerint

Szerves trágyák és talajjavító szerek forgalomba hozatala és felhasználása

1. Az üzemeltetőknek meg kell felelniük a szerves trágyák és talajjavító szerek forgalomba hozatalára (a behozatal kivételével) és az ilyen termékek felhasználására – különösen a talajban való alkalmazásukra – vonatkozóan az 1069/2009/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdésének i) pontjában és 32. cikke (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek megfelelően az e rendelet XI. mellékletében meghatározott követelményeknek.

2. A vadon élő tengeri madarak ürülékének forgalomba hozatalára – a behozatalt beleértve – nem vonatkoznak semmilyen állat-egészségügyi feltételek.

3. Abban a tagállamban, ahol a 2. kategóriába tartozó anyagból nyert hús- és csontlisztből, vagy feldolgozott állati fehérjéből előállított szerves trágyát vagy talajjavító szert alkalmaznak a talajban, az illetékes hatóságnak engedélyeznie kell egy vagy több összetevőt, amelyet össze kell keverni ezekkel az anyagokkal az 1069/2009/EK rendelet 32. cikke (1) bekezdése d) pontjával összhangban, az e rendelet XI. melléklete II. fejezetének 1. szakasza 3. pontjában meghatározott szempontok szerint.

4. Az 1069/2009/EK rendelet 48. cikkének (1) bekezdésétől eltérve, a közös határral rendelkező származási tagállam és rendeltetési tagállam illetékes hatóságai engedélyezhetik a trágya elszállítását a két érintett tagállam határ menti területein található gazdaságok között a

lehetséges köz- vagy állat-egészségügyi kockázatok ellenőrzésére vonatkozó – kétoldalú megállapodásban rögzített – feltételek, így például az érintett üzemeltetőknek a megfelelő nyilvántartások vezetésére vonatkozó kötelezettsége teljesülése esetén.

5. Az 1069/2009/EK rendelet 30. cikkének (1) bekezdésében foglaltak szerint a tagállamok illetékes hatóságainak szükség esetén ösztönözniük kell a helyes mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó nemzeti útmutatók kidolgozását, terjesztését és használatát a szerves trágyák és talajjavító szerek talajban való alkalmazásának tekintetében.

142/2011/EU II. melléklet II. fejezet

II. FEJEZET

Haszonállatok zöldtakarmánnyal való ellátása

Az alábbi feltételek vonatkoznak a haszonállatok zöld takarmánnyal való ellátására – ami történhet legeltetéssel vagy vágott takarmány felhasználásával –, feltéve hogy az adott legelőn szerves trágyát vagy talajjavító szereket alkalmaztak:

a) Az 1069/2009/EK rendelet 11. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott legalább 21 napos várakozási időt kötelezően betartották;

b) Kizárólag olyan szerves trágyákat és talajjavító szereket alkalmaztak, amelyek megfelelnek az 1069/2009/EK rendelet 32. cikkének (1) és (2) bekezdésében, valamint az e rendelet XI. melléklete II. fejezetének.

A fenti feltételeket azonban nem kell alkalmazni, ha kizárólag az alábbi szerves trágyákat vagy talajjavító szereket alkalmazták az adott területen:

a) trágya és guanó;

b) emésztőtraktus-tartalom, tej, tejalapú termékek, tejből származó termékek, kolosztrum és kolosztrum tartalmú termékek, amelyek az illetékes hatóság véleménye szerint nem hordozzák valamely súlyos állatbetegség terjedésének kockázatát.

142/2011/EU XI. melléklet II. fejezet

EGYES SZERVES TRÁGYÁKRA ÉS TALAJJAVÍTÓ SZEREKRE VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK

II. FEJEZET

Előállítási feltételek

1. szakasz

1. A szerves trágyákat és talajjavító szereket – a trágya, az emésztőtraktus-tartalom, a komposzt, a tej, a tejalapú termékek, a tejből származó termékek, a kolosztrum, a kolosztrumtartalmú termékek és az állati melléktermékek vagy az azokból származó termékek biogázzá alakításából származó emésztési maradványok kivételével – az alábbiak szerint kell előállítani:

a) az 1. feldolgozási módszerrel (nyomáson történő sterilizálás), kiindulási anyagként 2. kategóriába tartozó anyag használata esetén;

b) a X. melléklet II. fejezetének 1. szakaszával összhangban a 3. kategóriába tartozó anyagból előállított, feldolgozott állati fehérje, vagy egy másik kezelésnek alávetett anyagok felhasználásával, amennyiben az ilyen anyagok e rendeletnek megfelelően felhasználhatók szerves trágyák és talajjavító szerek előállításához; vagy

c) a IV. melléklet III. fejezetében meghatározott 1–7. feldolgozási módszerek valamelyikének alkalmazásával, amennyiben kiindulási anyagként a 3. kategóriába tartozó, feldolgozott állati fehérje előállítására nem használt anyagot használnak.

2. A 2. kategóriába tartozó anyagból származó hús- és csontlisztből vagy feldolgozott állati fehérjéből álló, illetve abból előállított szerves trágyákat és talajjavító szereket egy nyilvántartásba vett létesítményben vagy üzemben összekeverik – a szükséges minimális arányban – a termék talajon való alkalmazásának helye szerinti tagállamban az illetékes hatóság által engedélyezett összetevővel, aminek célja a keverék takarmányozásra történő későbbi felhasználásának kizárása.

3. Az illetékes hatóság a 2. pontban említett összetevőt az alábbiak szerint engedélyezi:

a) az összetevőnek mészből, trágyából, vizeletből, komposztból vagy állati melléktermékek biogázzá történő alakításából származó emésztési maradványokból, vagy egyéb olyan anyagokból – például ásványi műtrágyából – kell állnia, amelyet állatoknak szánt takarmányokban nem használnak, és amelyek kizárják a keverék takarmányozásra történő későbbi felhasználását a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak megfelelően;

b) az összetevőt az éghajlati és talajviszonyoknak a keverék trágyaként való felhasználása szempontjából történő felmérés alapján határozzák meg, továbbá annak kimutatása alapján, hogy az összetevő a keveréket az állatok számára élvezhetetlen ízűvé teszi vagy egyéb módon segíti a keverék takarmányozásra történő felhasználásának megelőzését, valamint az uniós jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelelően, illetve – adott esetben – a nemzeti jogszabályok alapján, a környezetvédelem, ezen belül a talaj és a talajvíz védelmének biztosítása érdekében.

Az illetékes hatóság az engedélyezett összetevőket tartalmazó jegyzéket a Bizottság, valamint – kérésre – a többi tagállam rendelkezésére bocsátja.

4. Ugyanakkor a 2. pontban meghatározott követelményeket nem kell alkalmazni:

a) az 50 kg-t nem meghaladó súlyú, a végfelhasználónak szánt, eladásra kész csomagokban lévő szerves trágyák és talajjavító szerek esetében, illetve

b) az 1 000 kg-ot nem meghaladó súlyú, nagyméretű zsákokban lévő szerves trágyák és talajjavító szerek esetében, amelyek csomagolásán feltüntetik, hogy a szerves trágya nem alkalmazható haszonállatok számára hozzáférhető földterületen, feltéve hogy annak a tagállamnak az illetékes hatósága, amelyben a szerves trágyát vagy talajjavító szert a talajban alkalmazni kívánják, engedélyezte az ilyen nagyméretű zsákok használatát annak felmérése alapján, hogy mennyire valószínű az anyagok esetleges átjutása az állattartó gazdaságokba vagy a haszonállatok számára hozzáférhető földterületekre.

5. A szerves trágyák és talajjavító szerek gyártóinak biztosítaniuk kell, hogy a kórokozók semlegesítése a termékek forgalomba hozatala előtt megtörténik, az alábbiakkal összhangban:

— az V. melléklet III. fejezetének 3. szakasza komposzt és az állati melléktermékek vagy azokból származó termékek biogázzá történő átalakításából származó emésztési maradványok esetében.

— a X. melléklet I. fejezete feldolgozott állati fehérje, illetve a 2. vagy 3. kategóriába tartozó anyagból származó termékek esetében,

2. szakasz

Tárolás és szállítás

A feldolgozás vagy átalakítás után a szerves trágyákat és talajjavító szereket megfelelő módon kell tárolni és szállítani:

a) ömlesztve, a megfelelő, szennyeződést megelőző körülmények között;

- b) nagyméretű zsákokba csomagolva a végfelhasználóknak történő értékesítésre szánt szerves trágyák vagy talajjavító szerek esetében; vagy
- c) gazdaságok területén történő tárolás esetén megfelelő tárolóhelyiségben, amelyhez haszonállatok nem férhetnek hozzá.

XII. FEJEZET

Szerves trágya vagy talajjavító szerek előállítására szánt szarvra és szarvtermékekre (a szaruliszt kivételével), valamint a patára és patatermékekre (a pataliszt kivételével) vonatkozó egyedi követelmények

Szerves trágya vagy talajjavító szerek előállítására szánt szarv és szarvtermékek (kivéve a szarulisztet), valamint pata és patatermékek (kivéve a patalisztet) az alábbi feltételek mellett hozhatók forgalomba:

- a) olyan állatokból kell származniuk, amelyek:
 - i. az ante mortem vizsgálatot követően vágóhídon kerültek levágásra, és e vizsgálat eredménye alapján az uniós jogszabályok szerint emberi fogyasztás céljára történő vágásra alkalmasak voltak; vagy
 - ii. emberre vagy állatra az adott terméken keresztül átvihető betegség klinikai tüneteit nem mutatták;
- b) előzőleg 80 °C-os belső hőmérséklettel járó hőkezelésen estek át egy órán keresztül;
- c) a szarvakat a koponyaüreg felnyitása nélkül távolították el;
- d) a feldolgozás, tárolás és szállítás valamennyi szakaszában minden óvintézkedést megtettek a keresztszennyeződés elkerülése érdekében;

- e) új csomagolásba vagy tárolóedénybe csomagolták, vagy olyan járművekben vagy ömlesztettáru-szállító konténerekben szállították őket, amelyeket a betöltés előtt az illetékes hatóság által engedélyezett termékkel fertőtlenítettek;
- f) a csomagoláson vagy tárolóedényeken:
 - i. fel kell tüntetni a termék típusát (például szarv, szarutermékek, pata vagy patatermékek);
 - ii. szerepelnie kell a rendeltetési hely szerepét betöltő engedélyezett vagy nyilvántartásba vett létesítmény vagy üzem nevének és címének.

Tagállamok közötti szállításra vonatkozóan a 1069/2009/EK rendelet 48. cikke az irányadó behozatal és tranzitforgalom
142/2011/EU XIV. melléklet

TALAJVÉDELMI JOGSZABÁLYHELYEK

2008. évi XLVI. Törvény Éltv. Melléklete (Fogalmi meghatározások)

64. termésmenvelő anyag: a növények tápanyagellátását szolgáló vagy a talajok tápanyag-szolgáltató képességét, termőképességét befolyásoló (kivéve a víz, a szén-dioxid és az adalékanyag nélküli, kezeletlen istállótrágya), természetes eredetű vagy fizikai, kémiai, biológiai, illetve egyéb mesterséges úton előállított anyagok, valamint ezek kereskedelmi céllal összeállított kombinációja;

2007. évi CXXIX. Törvény a termőföld védelméről

49. § (1) A talajvédelmi hatóság engedélye szükséges:

- a) talajjavításhoz,
- b) mezőgazdasági célú tereprendezéshez,
- c) a 36. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott talajvédelmi műszaki beavatkozásokhoz, létesítmények megvalósításához, amennyiben az engedélyezés nem tartozik más hatóság hatáskörébe,
- d) hígtrágya termőföldön történő felhasználásához az állattartás során keletkező egyéb szervestrágya kivételével,
- e) szennyvíz, szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználásához,
- f) nem mezőgazdasági eredetű nem veszélyes hulladék termőföldön történő felhasználásához,
- g) mezőgazdasági termelés során keletkező nem veszélyes hulladék termőföldön történő felhasználásához, kivéve a mezőgazdasági táblán keletkező növényi maradványokat.

(2) Az (1) bekezdés d)-g) pontja esetén, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, az engedély legfeljebb öt évre adható meg, amelynek letelte után a tevékenység ismételtől öt évi időtartamra engedélyezhető a külön jogszabály szerinti ellenőrző vizsgálatok alapján.

(3) Az (1) bekezdés a)-f) pontjában írt tevékenységek engedélyezéséhez a földügyért felelős miniszter rendeletében meghatározott talajvédelmi terv, az (1) bekezdés b)-c) pontjában írt tevékenységhez kiviteli terv is szükséges. Az (1) bekezdés g) pontjában meghatározott tevékenység engedélyezése a földügyért felelős miniszter rendelete szerinti talajvizsgálat, továbbá a felhasználni kívánt, az (1) bekezdés g) pontja szerinti hulladék beltartalmára vonatkozó vizsgálat alapján történik.

(4) Az (1) bekezdés a) és d) pontjában írt tevékenység esetén, amennyiben az ügyfél az érintett termőföldnek nem földhasználója, úgy a tevékenység engedélyezéséhez a földhasználó hozzájárulása szükséges.

(5) Az (1) bekezdés b)-c), e)-f) pontjában írt tevékenység esetén, amennyiben az ügyfél az érintett termőföldnek

- a) nem tulajdonosa, de földhasználója, úgy a tulajdonos,
- b) nem tulajdonosa és nem földhasználója, úgy mindkettő,
- c) tulajdonosa, de nem földhasználója, úgy a földhasználó hozzájáruló nyilatkozata is szükséges a tevékenység engedélyezéséhez.

(6) A használatban nem megosztott közös tulajdonban álló ingatlan esetén tulajdonosi hozzájárulásnak minősül a többségi tulajdoni hányaddal rendelkező tulajdonostársak hozzájárulása.

90/2008. (VII.18.) FVM rendelet II.melléklet

2.7. Hígrágya mezőgazdasági területen történő felhasználását megalapozó talajvédelmi terv

2.11. Talajvédelmi terv nem mezőgazdasági eredetű nem veszélyes hulladékok termőföldön történő felhasználásához

A fővárosi és megyei kormányhivatalok mezőgazdasági szakigazgatási szerveinek kijelöléséről szóló 328/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet

5. A talajvédelmi hatósági eljárásokban közreműködő szakhatóságok

28. § (1) A Kormány a hígrágya nitrátérzékeny területen történő mezőgazdasági felhasználása engedélyezésére irányuló első fokú eljárásban - a felszín alatti vizek minőségének védelme kérdésében -, a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőséget szakhatóságként jelöli ki.

(2) A Kormány a szennyvíz és szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználásának engedélyezése és az engedély meghosszabbítása iránti első fokú eljárásban, továbbá a nem mezőgazdasági eredetű nem veszélyes hulladék mezőgazdasági felhasználásának engedélyezési és az engedély meghosszabbítása iránti első fokú eljárásban,

a)- a talajvédelmi tervnek és a tervezett tevékenységnek a felszín alatti vizek minősége és az ivóvízbázisok védelme követelményeinek való megfelelése, továbbá annak elbírálása kérdésében, hogy a szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása során 5 méteren belüli talajvízszint esetén a talajvízszint figyelemmel kísérése érdekében szükséges-e észlelőút létesítése, és a tevékenység a természet védelmére vonatkozó nemzeti és közösségi jogi követelményeknek a kérelemben foglaltak szerint vagy további feltételek mellett megfelel-e -, a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőséget, valamint

b)- a vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatával kapcsolatos szakkérdésben -, a megyei, fővárosi kormányhivatal kistérségi népegészségügyi intézetét szakhatóságként jelöli ki.

(3) A szennyvíz és szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználásának engedélyezési eljárásában

a) a szakhatósági megkereséshez csatolni kell a talajvédelmi tervet, és

b) ki kell kérni az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság véleményét.

(4) A Kormány - függetlenül a kitermelt ásványi nyersanyag felhasználási módjától - az ásványi nyersanyag kitermeléssel járó mezőgazdasági célú tereprendezés engedélyezésére irányuló első fokú eljárásban

a) a bányatelek, a bányatelekkel nem rendelkező felhagyott bánya, meddőhányó, célkitermelő hely, bányászati tevékenységgel érintett egyéb terület, bányászati vagy gázipari létesítmények biztonsági övezetének, illetve - az ugyanazon helyrajzi számú földrészeletről nyíló, egyenként 100 m² -nél nagyobb alapterületű, mesterségesen földbe vájt üregek együttes alapterületével számolva - a 300 m² -nél nagyobb alapterületű, bányászati módszerekkel kialakított föld alatti térség, föld alatti tároló térség tereprendezéssel történő érintettségének megállapításával,

b) a tereprendezés során kitermelt ásványi nyersanyag felhasználása, értékesítése, hasznosítása feltételeinek és a fizetendő bányajáradék mértékének meghatározásával kapcsolatos szakkérdésben a bányakapitányságot szakhatóságként jelöli ki.

TAKARMÁNYBIZTONSÁGI JOGSZABÁLYHELYEK

(a takarmányozási célú állati melléktermék felhasználással kapcsolatos jogszabályhelyeket is beleértve)

A takarmányok forgalomba hozataláról és felhasználásáról szól az Európai Parlament és a Tanács 767/2009/EK rendelete (2009. július 13.). A rendelet preambuluma (3) pontja szerint, a takarmány takarmány-alapanyagok, összetett takarmány, takarmány-adalékanyagok, előkeverékek vagy gyógyszeres takarmány formájában forgalmazható.

A rendelet fogalom meghatározásokról szóló 3. cikk (2) g) pontja szerint a takarmány-alapanyagok közé tartoznak az olyan állati eredetű termékek, amelyek elsődleges rendeltetése az állatok táplálkozási szükségleteinek fedezése.

A takarmány-alapanyagok jegyzékének létrehozásáról szól a Bizottság 242/2010/EU rendelete (2010. március 19.). A rendelet melléklete tartalmazza a takarmány-alapanyagok jegyzékét, amely a főbb takarmány-alapanyagok nem kizárólagos listája. A 9. pont tartalmazza a szárazföldi állatokból nyert termékek listáját. Ilyen alapanyag a 9.01 húsliszt, 9.02 hús- és csontliszt, 9.03 csontliszt, 9.04 tepertő, 9.05 baromfiliszt, 9.06 hidrolizált tollliszt, 9.07 vérliszt, 9.08 állati zsír. A melléklet tartalmazza az alapanyag számát, nevét, leírását és a kötelező deklarációt. A 9.01 Húsliszt esetében a leírás a következő: melegvérű szárazföldi állatok egész testéből vagy annak részeiből, esetlegesen – extrakcióval vagy fizikai módszerekkel – részben zsírtalanított, hőkezeléssel, szárítással és darálással nyert termék. A terméknek alapvetően mentesnek kell lennie a következőktől: pata, szarv, sörte, szőr, toll és emésztőtraktus-tartalom.

Bizottság 142/2011/EU Rendelete (2011. február 25.) szól a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról szóló 1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról

A rendelet I. melléklet e tartalmazza a 2. cikkben hivatkozott fogalom meghatározásokat. A melléklet 3. pontja szerint takarmányanyag: a 767/2009/EK rendelet 3. cikke (2) bekezdésének g) pontjában meghatározott, állati eredetű takarmányanyagok, beleértve a feldolgozott állati fehérjéket, vértermékeket, kiolvasztott zsírokat, tojástermékeket, halolajat, zsírszármazékokat, kollagént, zselatint és hidrolizált fehérjéket, dikalcium-foszfátot, trikálcium-foszfátot, tejet, tejalapú termékeket, tejből származó termékeket, kolosztrumot, kolosztrumtartalmú termékeket, valamint centrifuga- vagy szeparátoriszapot;

Az Európai Parlament és a Tanács 999/2001/EK rendelete (2001. május 22.) szól az egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról

A rendelet 7. cikk tartalmazza az állatok takarmányozását érintő tilalmakat:

(1) Állati eredetű fehérjét tilos kérődzők takarmányozására használni.

(2) Az (1) bekezdésben előírt tilalmat ki kell terjeszteni a nem kérődző állatokra, és ezen állatok takarmányozása tekintetében az állati eredetű termékekre kell korlátozni, a IV. melléklettel összhangban.

(3) Az (1) és a (2) bekezdést az ezen bekezdésekben foglalt tilalmak alóli felmentéseket meghatározó IV. mellékletben megállapított rendelkezések sérelme nélkül kell alkalmazni.

IV. Melléklet

Az állatok takarmányozása

I. A 7. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom kiterjesztése

A 7. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom a következőkre terjed ki:

a) haszonállatok – kivéve húsevő prêmes állatok – etetése a következőkkel:

i. feldolgozott állati fehérje;

ii. kérődzőkből nyert zselatin;

iii. vérkészítmények;

iv. hidrolizált fehérje;

v. állati eredetű dikalcium-foszfát és trikálcium-foszfát (»dikalciumfoszfát és trikálcium-foszfát«);

vi. az i–v. pontban felsorolt fehérjéket tartalmazó takarmányok;

b) kérődzők etetése állati fehérjékkel és ilyen fehérjét tartalmazó takarmányokkal.

II. A 7. cikk (1) és (2) bekezdésében előírt tilalomtól való eltérések, és azok alkalmazásának különös feltételei

A. A 7. cikk (1) és (2) bekezdésében előírt tilalmat nem kell alkalmazni a következőkre:

a) haszonállatok etetése az i., ii., iii. és iv. alpontban említett fehérjékkel és ilyen fehérjékből előállított takarmányokkal:

i. tej, tejalapú termékek és kolosztrum;

ii. tojás és tojástermékek;

iii. nem kérődző állatokból származó zselatin;

iv. nem kérődző állatok testrészeiből és kérődzők nyersbőréből és irhajából származó hidrolizált fehérjék;

b) nem kérődző haszonállatok etetése az i., ii. és iii. alpontban említett fehérjékkel és ilyen fehérjékből előállított termékekkel:

i. halliszt, a B. pontban meghatározott feltételeknek megfelelően;

ii. dikalcium-foszfát és trikálcium-foszfát, a C. pontban meghatározott feltételeknek megfelelően;

iii. nem kérődző állatokból származó vérkészítmények, a D. pontban meghatározott feltételeknek megfelelően;

c) halak etetése nem kérődző állatokból származó vérliszttel, a D. pontban meghatározott feltételeknek megfelelően;

d) a tagállamok a csontgerendák kimutatása után engedélyezhetik a gazdasági haszonállatok gumós és gyökögumós növényekkel és ilyen termékeket tartalmazó takarmánnyal való etetését, amennyiben kedvező eredménnyel végeztek kockázatfelmérést

e) a kérődző fajtákhoz tartozó el nem választott haszonállatok halliszttel történő takarmányozására a BA. pontban megállapított feltételeknek megfelelően.